

In 2020 heeft de gemeenteraad het transformatieplan Sociaal Domein “We zijn ervan en doen het samen” vastgesteld. Alle vier de sporen van het transformatieplan staan stevig in de steigers. Onze inzet in het spoor 'Primaat Lokaal' heeft ervoor gezorgd dat de Drechtstraad sinds 1 januari 2022 is opgeheven en dat de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) is omgevormd tot de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GRS). Met deze wijziging in de governance is de inhoudelijke sturing van de gemeente Zwijndrecht op de GR versterkt. De kaders worden weer lokaal gesteld en hiermee ontstaat er ruimte voor maatwerk in beleid en in de uitvoering.

Gefaseerd worden er lokale kaders gesteld voor de uitvoering van het beleid door de GRS. Dit gebeurt in co-creatie tussen de Drechtsteden gemeenten, waaronder gemeente Zwijndrecht, en de Sociale Dienst Drechtsteden¹ (SDD). Het gaat hierbij om het regionale minimabeleid, de Wmo en arbeidsparticipatie. Er is afgesproken om te beginnen met het regionale minimabeleid. Om het (regionale) minimabeleid aan u te introduceren en om u een zo compleet mogelijk beeld te geven van de tijdlijn van de herijking, biedt het college u dit spoorboekje aan waarin dit stapsgewijs uiteen wordt gezet.

Het speelveld

Het Deltaplan Armoede geeft het armoedebelief van de gemeente Zwijndrecht weer. Het Deltaplan Armoede heeft als doel om langdurige en/ of zware effecten van armoede te voorkomen en te bestrijden. Daarnaast wil Zwijndrecht door middel van het Deltaplan Armoede voorwaarden scheppen en belemmeringen wegnemen voor een toekomstperspectief waarin inwoners (weer) zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving. Een onderdeel van het Deltaplan is het regionale minimabeleid waarvan een deel wordt uitgevoerd door de GRS en waarvoor de gemeenteraad de kaders mag stellen.

Het rijk is verantwoordelijk voor en heeft invloed op landelijke minimaregelingen. Hierbij kan gedacht worden aan de hoogte van het minimumloon en de daaraan gekoppelde hoogte van de bijstand. Bovendien bepaalt het rijk de landelijke belastingtarieven en kunnen inwoners bij het rijk diverse toeslagen, waaronder de huurtoeslag en zorgtoeslag, aanvragen. De landelijke minimaregelingen vanuit het rijk bieden echter onvoldoende ondersteuning voor inwoners met een (langdurig) laag inkomen. Voorbeelden hiervan zijn situaties waarin inwoners bijzondere en noodzakelijke kosten moeten maken, kinderen die uit gezinnen komen met onvoldoende middelen om deel te kunnen nemen aan sport- en cultuuractiviteiten of de hoge kosten voor een zorgverzekering. Het Deltaplan Armoede biedt wel aanvullende ondersteuning voor deze inkomensvraagstukken en vormt daarmee een sluitstuk op het minimabeleid van het rijk.

Tot slot moet het totale minimabeleid in relatie tot brede maatschappelijke opgaven gezien worden. Hierbij kan gedacht worden aan arbeidsparticipatie, de energietransitie (kosten voor het verduurzamen van een huis), de beschikbaarheid van betaalbare woningen, de toegankelijkheid van sport en cultuur (verenigingskosten) en de gezondheidszorg (premie en zorgkosten).

Het regionale minimabeleid

Het regionale minimabeleid is dus een onderdeel van het Deltaplan Armoede. Dit regionale minimabeleid wordt uitgevoerd door de GRS. De gemeenteraad, u, mag de lokale kaders voor het regionale minimabeleid schetsen. Om een beeld te krijgen van waar het regionale minimabeleid uit bestaat, zijn de verschillende onderdelen hieronder weergegeven. Op al deze onderdelen zijn keuzes te maken. Deze keuzes kunnen maatschappelijk en/ of een financieel effect hebben. Tijdens de verschillende raadsavonden wordt dieper op de verschillende keuzes en de gevolgen daarvan ingegaan.

¹ De SDD maakt momenteel als enige organisatie deel uit van de GRS

- Het persoonlijk minimabudget (PMB);
 - Het PMB is bedoeld voor inwoners met een langdurig laag inkomen die geen zicht hebben op een hoger inkomen. Het PMB is vrij te besteden voor kosten die inwoners moeilijk vanuit hun inkomen kunnen sparen. Inwoners die ouder zijn dan 21 jaar, maar jonger dan de AOW-leeftijd kunnen het PMB één keer per jaar ontvangen.
- De bijzondere bijstand;
 - Inwoners met een laag inkomen die bijzondere en noodzakelijke kosten moeten maken, kunnen een beroep doen op de bijzondere bijstand. Kosten die vergoed kunnen worden zijn bijvoorbeeld de kosten in verband met ziekte, een noodzakelijke verhuizing of een uitvaart. Om bijzondere bijstand te ontvangen, mag er geen andere regeling zijn waaruit de noodzakelijke kosten kunnen worden vergoed. De bijzondere bijstand kan als gift of als lening worden verstrekt.
- De collectieve zorgverzekering voor minima (CZM);
 - Om ervoor te zorgen dat inwoners met een financieel kwetsbare positie niet voor onverwachte hoge kosten komen te staan bij een zorgvraag, kunnen inwoners met een laag inkomen gebruik maken van een collectieve zorgverzekering. Inwoners kunnen kiezen uit drie pakketten, waarbij in het meest uitgebreide pakket ook het eigen risico is meeverzekerd. Kinderen onder de 18 jaar zijn volledig gratis meeverzekerd.
- Het SMS-kinderfonds;
 - SMS staat voor school, muziek en sport. Het SMS-kinderfonds verstrekt vergoedingen voor kinderen tot 18 jaar voor de kosten van bijvoorbeeld een laptop, de sportclub, muziekles of lidmaatschap van een vereniging. Het doel van het SMS-kinderfonds is sociale uitsluiting van kinderen van minima te voorkomen. De uitvoering ligt bij Stichting Leergeld.
- Het fonds voor urgente noden;
 - Stichting Urgente Noden Drechtsteden (SUN Drechtsteden) is een subsidierelatie en het regionale fonds voor urgente noden. SUN Drechtsteden biedt hulp in individuele noodsituaties waar vanuit het reguliere aanbod op dat moment geen passende oplossingen zijn. Het doel is om maatschappelijk ongewenste situaties te voorkomen en de nood te verlichten. SUN Drechtsteden heeft een subsidierelatie met de GRS.
- De regeling tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang;
 - De kinderopvangtoeslag van het rijk kent een eigen bijdrage. Door middel van de regeling tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang wordt deze eigen bijdrage voor inwoners met een laag inkomen vergoed. Deze minimaregeling stimuleert inwoners om te gaan werken. Deze regeling maakt namelijk dat het loont om te gaan werken.

Alles kort samengevat, biedt het palet aan regionale minimavoorzieningen mogelijkheden voor zowel koopkrachtondersteuning, sociale/ maatschappelijke participatie, als ondersteuning voor specifieke doelgroepen. Tabel 1 geeft dit onderscheid weer.

Tabel 1: Het samenhangende palet van regionale minimavoorzieningen

	PMB	Bijzondere bijstand	CZM	SMS-Kinderfonds	SUN	Teg. EB KO
Inkomensondersteuning	++	+			+	
Sociale/maatschappelijke participatie				++		++
Ondersteuning voor specifieke doelgroepen:						
Kinderen	+	+	+	++	+	
Werkende armen	+	+	+		+	++

(Chronisch) zieken	+	+	++		+	
Ouderen met alleen AOW		+	++		+	

+ De minimavoorziening heeft invloed op het doel en/ of de doelgroep

++ De minimavoorziening heeft een sterke invloed op het doel en/ of de doelgroep

Herijken in onzekere tijden

Economische gezien leven we in onzekere tijden. Macro-ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op de koopkrachtontwikkeling. Het rijk biedt nog geen volledige compensatie voor deze sterk dalende koopkracht. Ook niet voor de huishoudens met de laagste inkomens.

Dit brengt een extra uitdaging voor de herijking met zich mee. Hoe moeten we het minimabeleid herijken met het oog op de toekomst. In welke economische realiteit leven we dan? En biedt het kabinet dan wel voldoende ondersteuning voor huishoudens met de laagste inkomens? Door middel van een ruimhartiger regionaal minimabeleid zouden wij inwoners die door de sterk dalende koopkracht in de problemen zijn gekomen beter kunnen ondersteunen. Op hetzelfde moment kan de vraag gesteld worden of het niet (ook) de taak van het rijk is om de koopkracht te repareren. Het gaat immers om een landelijk probleem. Dit is een politieke afweging.

De tijdlijn van de herijking

Het doel is dat het herijkte regionale minimabeleid op 1 januari 2023 in werking treedt. Om dit te bereiken zijn er verschillende sessies met de gemeenteraad gepland en gaan we met inwoners in gesprek over het regionale minimabeleid. De tijdlijn staat weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Planning raad herijking regionaal minimabeleid

Datum	Activiteit	Doel
30 mei	In gesprek met de Inwonersadviesraad ² over het minimabeleid	De Inwonersadviesraad informeren over het minimabeleid en het ophalen van input van de Inwonersadviesraad over het minimabeleid. Deze input wordt vervolgens meegenomen in de oriëntatieavond op 21 juni.
15 juni	Informatiebijeenkomst georganiseerd door de SDD voor alle gemeenteraden in de Drechtsteden	De SDD informeert de gemeenteraden onder andere over de opgave 'Bestaanszekerheid Versterken' waar het minimabeleid onderdeel van uitmaakt.
21 juni	Oriëntatieavond	De gemeenteraad informeren over het speelveld, de ontwikkelingen en de effecten van het huidige regionale minimabeleid. Tot slot worden er enkele keuzes voor het nieuwe minimabeleid aan de gemeenteraad geïntroduceerd.
27 september	Oriëntatieavond	In gesprek met de gemeenteraad over enkele keuzes van het minimabeleid die grote inhoudelijke, procesmatige of financiële consequenties hebben.

² De Inwonersadviesraad bestaat uit actieve inwoners die het college van burgemeester en wethouders adviseert over het sociaal domein. Dit doen zij op basis van signalen die zij uit de gemeente ophalen.

Oktober	Participatieavond voor inwoners	Inwoners informeren over het minimabeleid en het ophalen van input van inwoners over het minimabeleid. Deze input wordt vervolgens meegenomen in het voorstel dat op 22 november met de gemeenteraad besproken wordt.
22 november	Carrousel	Voorleggen van een voorstel inclusief opmerkingen uit de oriëntatieavonden en aanvullingen van inwoners
20 december	Politieke markt	Definitieve besluitvorming

Alle gemeenteraden in de Drechtsteden gaan in gesprek over de lokale kaders voor het regionale minimabeleid. De verwachting is dat hier een aantal verschillende keuzes uitkomen en dat de verschillende raden het proces in een ander tempo doorlopen. Wanneer alle raden de keuzes gemaakt hebben, moeten de keuzes vertaald worden in de uitvoering van de GRS. Dit kost tijd. Hoe snel deze vertaling plaats kan vinden is afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden. De raad wordt nog geïnformeerd over wat in welk tempo kan. Daarnaast is dit het eerste beleidsterrein van de GRS dat herijkt wordt. Het gaat om een nieuw beleidsproces dat in de praktijk af en toe nog wat bijsturing verdient. Dit alles maakt dat de planning, zoals in tabel 2 beschreven, enigszins krap en onzeker is.

Wij kijken ernaar uit om 21 juni met u in gesprek te gaan over de herijking van het regionale minimabeleid